

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Maurittii Gudeni Historia Erfurtensis Ab Vrbe Condita Ad Reductam

Gudenus, Johann Moritz von

Erfurti, 1675

XX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11903

Juriseonfultos consulit : Illi , quid continua serie actum ignari , fraudem quæ sub involucro verborum latuit, non advertentes , cum pacem senatus & civium intenderet , nec Deo nec Superioribus invisum esse responderunt. † Cæsarem etiam denudè interpellant Erfurtenses , veteri prætextu moram excusant , iisque verbis queruntur , quæ consilium Aulicum, Legatos, Electorem in versæ justitiæ , syndicatùs & inconsultæ festinationis arguebant ; † ac quoniam in Consule renitendi audaciam (illi zelum libertatis appellabant inveniant, continuatum ipsius regimen, & novo Senatui Curia interclusa est.

Adfunt pariter † Saxonum Legati, mediatorum & pacis titulis insigniti , caute las proponunt , sub quibus non pro causa tantum, sed persona etiam Electoris, quod hæctenus negatum, orari posset. † Sponderet Senatus preces pro Eminentissimi Electoris persona, recitationem , adusque libertati & religioni melius caveretur, differret, interim de formula ageretur, quam ministerium recipere , & sine scandalò audire cives possent. Restitutionem Consularium similiter promitteret : Sub his legibus Senatus obedientiam Legatis pollicetur. † Illi frustra precum formulam, temerariè cautionem exigere reponunt, cum hanc Elector jam præstiterit , & Cæsar judicârit idoneam ; Preces autem diu placitæ, ante triennium Senatûs ac Tribuum

*Erfurtensium
ad Cæsarem
querelæ.*

*Magistra-
tum conti-
nuant.*

XX.

*Saxonum
Legati in-
terveniunt.*

*Eorum con-
siliium.*

Rejectum.

voluntate, certis verborum solennitatibus comprehensæ fuerint. Proinde fucus obedientiæ rejectus: *Frustra conditiones rei iudicatæ apponi, augere difficultatem crimen, parere sine scrupulo Cæsari, provisuro ne quid ex suis mandatis periculi eveniat.* Civitas restitutionem ꝑ Kniphovii agnoscit, de reliquo Cæsari & Electori se excusationes proposituram. Legati prorogationes tantum his intendi advertunt, multis obsequia commendant, ac cum illa pertinaciæ inhæreret, alter Legatorum ꝑ Goppoldus assumto in comitem Papiro iter Viennam ingreditur, hætenus gesta Cæsari relaturus. Schmidburgius, ꝑ qui remansit, eventus & pericula uberius ostendit: Extrema esse, quæ immineant, nec alia mereri atrocitatem mali, quod sacratissimo Cæsari obluctatur. Saxones cum istis nihil efficerent, atque melius informarentur á Legatis, non nihil, præsertim ꝑ illud remittunt, quod securâ prius cautione orari oporteret: *Orare modo civitas, cauturos se, Moguntinum acta hætenus, nec in religionis, nec libertatis detrimenta versurum, contra si fieret, ex fœderum & pactorum necessitate urbem se protecturos.* Senatus hæc civibus proponit, qui licentiæ, quam ad sustinendam curiæ moram acceperant, assueti, initio eunctantur: Tandem concepta precum formula, sed differens ab ea, quæ ante triennium placuerat: ꝑ Scilicet & Saxones inseruerant: veteri astu, quo Moguntiam & illos æmulationibus implicare soliti,

*Kniphovius
recipitur.*

*Goppoldus
gesta Cæsari
desert.*

*Schmidbur-
gii monita.*

*Saxones in
puncto pre-
cũ leniores.*

*Formula
precum in-
seruntur.*

liti, ut alterius favorem ad injuriam alterius præsto haberent. Sed aliis hæc coloribus adumbrabantur: Oportuisse mutari preces, ut salva religio esset, cujus libertas quavis orare formula permetteret, præterea medium videbatur inventum, ne Moguntinis preces in argumentum superioritatis fervirent, cum & pro externis oraretur. † Archiepiscopatum etiam expunxerant: Eò enim respicere visa, quæ inepto scrupulo de scandalo vulgabatur. Electorem absque usitato aliàs Clementissimi Domini titulo nominaverant. Sic in festo paschatis oratum, † testes & Notarii adhibiti, qui obedientiam docerent. Vix hæc Schmidburgius rescit, † Senatui, ministerio, ne precum isto novo commento Cæsari illuderetur, inhibuit, qui pararetur, contumaciam in subdito esse. Nil hisce profectū, sed preces in templis continuatæ sunt. Reversus posthæc Goppoldus denuò mandata attulit: † Consules restituerent, intra triduum preces ante triennium promissas absque augmento, aut imminutione recitarent, leges fœderis concordie, & cautionem Syndico præstitam ad cassandum Legatis traderent. Eidem † Legato Cæsar ad Saxonie Duces litteras dederat: Iudicasse Cæsarem, ut ex instrumento pacis, decretis Commissariorum, & partium transactionibus debuerit, restitutionem Consulium ab ipso Senatu olim petitam, injustè, nec nisi ex invidia recusari. Contestationes ulterius, & priusquam parerent, iniquè exigi. Professum iteratè Electorem, mandata hæctenus & petita, nec

Civ-

Archiepiscopatus omissus.

Nova formula publicè recitatur.

Schmidburgius inhibet

Goppoldus nova mandata adfert

Litteræ Cæsaris ad Saxones.

Prætextus
Senatus pro
nova for-
mula.

Ejusdem
cunctatio-
nes.

Civitati, nec Principibus Saxonibus fraudi aut damno, sive in Ecclesiasticis, sive politicis futura, idem Casarem profiteri. Dudum poenam contumaces meruisse, velint Principes ad parendum civitatem hortari, nec impedire executionem, quâ compescere immorigeros decreverit. In gratiam Ducum eam dilationem adhuc datam, ut respicere valeant. Senatus quas curas obedientiæ debuisset, fingendis excusationibus impendit: † Preces uberius præstari, quam prima Cæsarea commissio decreverit, inclusionem Saxonum non præjudicare, è re autem urbis esse, ut eorum consiliis prosperitatem Numen tribuat, quibuscum ob vicinitatem communes casus & pericula imminent. Quod Clementissimum Dominum haud compellarint, non contemim. sed id eo factum, quia longis prædicatis Numini homines commendare non conveniat. Archiepiscopatum omisisse, quod de includendo eo Cæsareum mandatum nihil præcipiat. Leges concordiae & cautiones iis præstitas, qui contemti periculis libertati assistunt, nullius injuriam respicere, nec iis salvâ fide, & Republ. renunciari posse. Proinde nihil ex istis, quæ Goppoldus attulerat factum, potius virulento stylo impugnata sunt. Ne tamen pertinaciam nudarent, † dilationem ad aliquot septimanas petunt, quibus referre Saxonibus, & recipere consilia possent. Negarunt Legati connivere amplius iis, qui datas spes toties fefellerint. Senatus aliis in circumstantiis negotium esse reponit, quod precibus pro Eminentissimi persona decretis, litigii principalis momentum cesset, novam jam quæstionem esse, num sufficienter

ter paruerint? quam Augustissimo Cæsari submitterent, qui priusquam cognosceret, non oportere Legatos festinatâ executione civitatem obruere. Illi verba nova poni, rem diu iudicatam respondent, exceptiones rejiciunt, ac convocato frequenti senatu in curiam veniunt, num preces ex Cæsaris præscripto recitatæ sint? interrogant. Obmutuit Senatus, nisi quod pauca ex solitis exceptionibus allegaret.

Legati Cæsaream sententiam contumacibus publicant. † Eâ Senatus, quod in puncto precum, Electorem Moguntinum Successores & Archiepiscopatum concernente, mandatis Cæsareis non paruerit, in minitatem olim pœnam, scilicet quinquaginta auri puri marcas condemnatur, exceptiones rejiciuntur. Addunt Legati explicationem (videbant enim de sensu disputari) multam non ex ærario Republicæ, sed ex marsuppiis singulorum, qui pertinaciâ suâ vindictam provocârint, solvendam esse. Repetita legum concordia, & cautionis exactio, utque collegium Senatorium, cujus imperium diu expirârît, novo cederet. Imperata hæc sub pari mulcta, & Cæsareæ Majestatis auctoritas commendata est. Nihil hisce pertinacia Erfurtensium mota, quibus juberè irritare erat. † Apertè convicia in Limprechtum, & alios dicta, quos negotii Auctores prædicabant: de bonis eorum, de capi-

*Publicatur
sententia in
pœnam de-
claratoria*

*Ferociores
Erfurtenses*

*Saxones al-
tius rei mo-
menta per-
pendunt.*

*Per litteras
urbem ad o-
bedientiam
hortantur.*

*Seditiosi in
desperatio-
nem acti.*

capitibus damni reparationem Rempubl.
petituram. Legati severissimis pœnis, ne
cui vis inferretur, inhihent. † Saxones
vicino incendio excitati, perpendere mo-
menta rei, & indagare eventus majore cu-
ra incipiunt, cumque à partibus urbis non
nisi turbas, concitatum plebem, privatis
commodis distractos regentes, & qui se-
posito Reipublicæ bono miseram multitu-
dinem, ne utilitates suas, aut Urbis vide-
ret, dementarunt, invenirent, ab altera
jussa Cæsaris, transactiones, sententias, &
gratiosissima Electoris promissa deprehen-
derent, ac ea controverterentur, quæ in
apertissimis Imperii legibus decisa sunt, †
magno conamine obedientiam suadent.
Data hanc in rem ad Senatum literæ: Pro-
mississe Cæsarem, pollicitum Electorem, nec preces, nec
restitutionem Consularium præjudicio fore, debent
gitur humillimam Cæsari obedientiam, & orari secun-
dum formulam ante triennium placitam, restitui Con-
sules, evacuari curiam novo Senatui oportere, non
aliud superesse medium, quo placari Cæsar queat. Ter-
riti his ii, qui sub tutela Saxonum perpe-
tuare dictaturam, & ex rebus turbidis ca-
ptare lucra speraverant. Serius † visum
est, post tot scelera pœnitere, nec malo-
rum atrocitas impunitatis & gratiæ spem
admittebat, meritæ pœnæ jam oberra-
bant, à maleactorum conscientia præsen-
tata. Communi desperantium facinore,
irato furore, & quasi in ultionem sui pro-
fundius se præcipitant. Saxonum horta-
menta

menta ex in orsi negligere, precū formulam mutare, L'imprehti commentum dicere, eum propterea † in Curiam vocare, datam fidem publicam de non retentando frangere, Cæsaream protectionem contemnerre, conjicere in carcerem, & ea peragere, quæ barbaræ Gentes ut nefanda horrent.

Sæviisset in Legatos furor, quippe jam domum obsederant, nisi capto postea L'imprehto fuissent distracti. Nihil amplius sanctum, omnia pertinaci licentiæ subjacebant. Legati, periculis ut se subducerent, de discessu deliberant: deficiebat Cæsaris licentia, nec tamen amor salutis moram patiebatur. Visum † præsentibus periculis & vi majori cedere, etiam sine mandato se posse, ideò clàm Urbe excedunt, & Arnstadii, oppido tribus horis distito subsistunt, alter eorum Goppoldus ad Electorem, discessus causas relaturus pergit. † Arnstadio severissimis literis Senatui facinora objiciunt: *Indignam rem esse, & in Imperio Romano inauditam, quod sub Cæsaris protectione constitutus ad privatorum judicia trahatur, præsertim in causa ab ipso Cæsare, & judicio Aulico probata: quantum scelus sit, datam fidem, & saluum conductum, quem senatus dedit, etiam hosti servandum, in cive profanare?* Simul dimissionem † L'imprehti petunt, & ne cœpta contra eum in puncto precum inquisitio continetur, sub pœna quinquaginta marcarum auri puri, indignationis Cæsareæ, amissio-

X

nis

L'imprechtum capiunt

XXII.

Legati furori se subducunt.

Eorum literæ ad senatum.

Dimissionem L'imprehti petunt.